

Asia: VN/32318/2023

Kansallinen mineraalistrategia

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SUOMEN KOMMUNISTINEN PUOLUE

7.11.2024

YMPÄRISTÖRYHMÄ

LAUSUNTO EHDOTUKSESTA KANSALLISEKSI MINERAALISTRATEGIAKSI

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=c34112b2-fe30-4985-9df9-71a280edef2a>

Strategia on sisäisesti ristiriitainen ja nimestään huolimatta asiakirjasta puuttuu selvä Suomen ja ennen kaikkea suomalaisten eduista lähtevä strateginen tavoite. Esimerkiksi luvussa 4 kirjoitetaan toisaalta kotimaisuusasteen kasvattamisesta ja toisaalta vapaakauppasopimuksista ja muun muassa Yhdysvaltojen aloitteesta perustetusta Minerals Security Partnershipista. Kestävydestä ja vastuullisuudesta kirjoitetaan monessa eri kohdassa, mutta kohdassa 6.1 toimenpiteeksi esitettävä lupamenettelyjen sujuvoittaminen tarkoittaa käytännössä näiden asioiden huomioon ottamisen heikentämistä.

Suomen kommunistisen puolueen ympäristöryhmä toteaa, että monet kaivokset toimivat vain lyhyehkön ajan (usein vuosikymmenen tai pari). Sinä aikana kaivos saattaa kuitenkin ehtiä pilaamaan laajalti vesiä ja muuta ympäristöä. Kaivostoiminnan loppumisen jälkeen työpaikat loppuvat ja rakennettu infrastruktuuri jää tarpeettomaksi. Pahimmillaan alueen palauttaminen haitattomaan tilaan jätetään tekemättä, jolloin vesien saastuminen ja muu ympäristön pilaantuminen saattaa jatkua vuosikymmeniä.

SKP:n ympäristöryhmä esittää strategian lähtökohdiksi, että

☐ kaivoksia ei avata arvokkaille luontoalueille, eivätkä kaivokset saa pilata vesistöjä, ilmaa tai maaperää eivätkä estää paikallisten elinkeinojen harjoittamista. Malminetsintä Natura- ja luonnonsuojelualueilla sekä kansallispuistoissa on kiellettävä. Kaivoshankkeita käsittelevien viranomaisten osaaminen, resurssit ja valtuudet on turvattava ja varmistettava, ettei lupia käsittelevillä viranomaisilla ole sidoksia kaivoshankkeisiin.

☐ kaivoslaki on perusteellisesti uudistettava. Maaperän luonnonrikkaudet ovat kansallisomaisuutta ja siksi nykyinen käytännössä vapaa valtausoikeus on poistettava. Pääosa tarpeelliseksi katsotusta kaivostoiminnasta on tehtävä perustettavan ja demokraattisesti ohjatun valtion kaivosyhtiön toimesta. Muille yhtiöille mahdollisesti annettavien kaivosoikeuksien ehtona on niin suurien vakuuksien asettaminen, että mahdolliset haitat pystytään korjaamaan yhtiön varoilla. Lisäksi yhtiöiden on maksettava erityistä kaivosveroa louhintamäärän ja talteen otetun materiaalin arvon perusteella.

☐ on varmistettava, että kaikki kaivoshankkeita koskeva tieto tulee avoimeen käsittelyyn ja että paikallisilla toimijoilla (mm. kunnilla ja kuntalaisilla) on mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon ja saada osuus toiminnan tuotoista.

Tapio Siirilä
Suomen kommunistisen puolueen ympäristöryhmä